

ЮРИДИЧЕСКИТЕ ДОКУМЕНТИ – ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ПРОБЛЕМИ ПРИ ПРЕВОДА ИМ

(*Sakareva, Ivanka*. Equivalence Issues in Translating Bulgarian Legal Documents into English (title deeds, powers of attorney and declarations). University Press South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad, 2020, 151 p.)

Яна МАНОВА-ГЕОРГИЕВА

Югозападен университет „Неофит Рилски“, България

E-mail: yana_georgieva@swu.bg

SOME ISSUES IN TRANSLATING LEGAL DOCUMENTS

Yana MANOVA-GEORGIEVA

South-West University “Neofit Rilski”, Bulgaria

E-mail: yana_georgieva@swu.bg

В Югозападния университет бе издаден монографичен труд на тема „Проблеми на еквивалентността при превода на български юридически документи на английски език (нотариални актове, пълномощни и декларации)“ с автор Иванка Сакарева, в който се разглежда една изключително важна тема, свързана с превода от български на английски на правни документи и по-конкретно на нотариални актове, пълномощни и декларации, чийто избор е основателно мотивиран от авторката като най-често срещаните в нейната преводаческа практика документи за превод от български на английски език.

Значимостта на представеното научно изследване се определя преди всичко от актуалността на неговия предмет, чието изследване в конкретния случай безспорно може да се определи като научна новост. Авторката се е насочила към недостатъчно изследвани в българската научна литература въпроси, което само по себе си е достатъчно, за да обоснове актуалността, теоретическата значимост и оригиналността на монографичния труд, изготвен на английски език. Наблюденията от практическата ѝ дейност като преводач и редактор и вариациите в преводите както на други преводачи, включително и заклетите преводачи на юридически документи, така и върху преводните варианти на студентите по време на практическите занятия, задават евристичната мотивация за задълбочаване и разработване на този труд. По този начин поставянето на теоретични въпроси и търсенето на логични отговори на възникналите проблеми за преводните еквиваленти на термини и терминологични фрази в избраните юридически документи произтича от пряката необходимост на преводаческата практика за установяване на еквивалентност, което е теоретично аргументирано и директно приложимо в преводаческата дейност. В този план монографичният труд може да бъде определен като теоретико-приложен, свидетелство за което е и приложеният в края на труда *гlossar* на проблемните термини, разширен и издаден в отделен кратък речник (Сакарева, 2020)¹.

Монографичният труд е на английски език, като изложението включва увод, две глави и заключение. Лингвистичният корпус се състои от 273 термина, 17 абревиатури, 38 колокации, 24 терминологични фрази и 4 подчинени изречения.

Първа глава от труда е разделена на три основни части, първата от които е посветена на общите принципи на теорията на превода и в частност – на специализирания юридически превод. Напълно справедливо авторката заключава, че когато говорим за специализиран превод, трябва да си даваме сметка, че става въпрос не само за езиков, но и за културен трансфер на понятия. Втората

---

¹ Сакарева, Ив. (2020) Кратък българо-английски речник и английско-български речник на правни термини (нотариални актове, пълномощни и декларации). Благоевград: УИ Неофит Рилски, 28 с.

част на първа глава разглежда тясната връзка между езика и закона и цели да дефинира езика на закона като различен тип езиково средство за комуникация. Всеки юридически език е продукт на определена история и култура, което води до значителни различия в отделните юридически езици, резултиращи в трудности при превода. Авторката показва добра ориентация в сложната проблематика на това какво представлява юридическият език, който покрива огромно поле от социални сфери и сам по себе си може да се разглежда като езиково отражение на социалния дискурс. Третата част от първата глава се съсредоточава върху разликите между англосаксонската и българската правна система, принадлежаща към семейството на континенталното право. Разликата във функционирането на двете правни системи води до трудности при превода на конкретни юридически документи. За решаването на подобни проблеми, както Сакарева правилно отбелязва, често трябва да се въвеждат нови понятия, дефиниции или да се дават допълнителни извънтекстови обяснения. Изключително подходящ по мое мнение е примерът със страните по договора за наем, които в англосаксонската правна система се обозначават като *landlord* и *tenant*, докато за континенталната по-подходящи са термините *lessee* и *lessor*.

Първата част на втора глава на труда описва характерните черти на трите типа юридически документи: нотариален акт, пълномощно и декларация, както и особеностите при превода им. Сакарева справедливо изтъква, че трудностите при превода на такъв тип документи възникват поради две причини – липсата на съответствие между езиковите системи, от една страна, и липсата на съответствие между англосаксонската и европейската законодателна система, от друга. Втората част от тази глава е същинският анализ на правните термини, където материалът е разделен на три групи: технически, полутехнически (смесени) и всекидневно употребими термини, като анализът на всеки термин или терминологична фраза следва унифицирана система от пет стъпки. След анализ на значенията им и обичайната им употреба като юридически термини, авторката отхвърля неприемливите варианти и предлага един, а в някои случаи и повече подходящи еквиваленти, които са включени в глосара. Анализът е методичен и задълбочен и свидетелства за компетентността на автора в областта на специализирания юридически превод.

Заключенията на авторката в края на монографичния труд са обобщение на резултатите от анализа. Авторката посочва три основни причини за неадекватен превод, а именно: първо, съществуването на преводен еквивалент, който обаче се разминава в концептуалното си съдържание; второ, съществуване на преводен еквивалент, при който има частично или пълно съвпадение в концептуалното съдържание и вариативна узуална употреба в различните контексти; и трето, липса на какъвто и да е преводен еквивалент в езика цел. Списъкът на препоръките към преводачите на юридически текстове е много полезен за практиката както на професионалните преводачи на юридически текстове, така и като методически стъпки в обучението по специализиран превод.

Монографичният труд е иновативен с оглед на слабо разработеното, почти несъществуващо поле на изследвания в тясната област на специализирания превод на юридически текстове и предвид възможността за пряко практическо приложение на резултатите. В труда Сакарева показва зрялост и способност за научен анализ, предлага аргументирани решения на конкретните казуси за превъзможването на езиковата и културната асиметрия между двата изследвани езика. Изводите, направени от Сакарева, биха били от особена практическа полза предвид нарастващата интернационализация на търговскоправните и вещноправните отношения, особено с оглед на 13-годишното пълноправно членство на Република България в Европейския съюз, и в този смисъл съдържат безспорни научни приноси. Монографията – резултат на дългогодишен труд и задълбочен интерес в областта на юридическия превод, би била от полза за обучаващи се студенти, за преводачи, преподаватели и изследователи и за практикуващи в дадената област юристи.

Следва да бъде подчертан интердисциплинарният и комплексен характер на изследването върху проблемите на специализирания превод на правни термини на конкретни юридически документи в областта на вещното право, а именно – на нотариални актове, пълномощни и декларации от български на английски език, което безспорно е голямо достойнство на труда.